Kelpieprojekti Ruotsiin

Teksti: Anne Kolehmainen

Porvoolaisen Bosgårdin luomu- ja luonnonlaidunlihaa tuottavan emotilan työvahvuuteen kuuluvat Outi Mäntykosken kelpiet ja hänen työkaverinsa, Tiia Jukosen, bordercolliet. Töiden jälkeen lähdetään usein yhteislenkille. Pikku Boogie on tiimin uusin tulokas, joka vasta haistelee tulevan kesän aikana rutiineja ja työpaikan arkea. KUVA OUTI MÄNTYKOSKI

Lokakuun lopulla 2023 koitti se päivä, jolloin Eija Huusko ja Pekka Kolehmainen suuntasivat auton keulan Itä-Suomesta kohti Naantalia. Kyydissä oli Rita ja sen juoksu siinä vaiheessa, että sulhasen luokse oli lähdettävä. Matkaahan oli tiedossa ensin n. 500 km, sitten lautalla Naantalista Kapellskäriin ja sieltä Finnhamniin, yhteensä kaksi yhteysalusmatkaa. Perillä odotti uros nimeltä Lekabergas Buster. Busteria olimme katselleet jo muutamana vuonna hyvänä uroksena, jos vain löytyisi sopiva narttu. Kohtalo ilmaantui kesällä 2023, kun Rita tuli myyntiin. Ritan omistaja tarjosi Eijalle koiraa, Eijahan oli sen kasvattaja. Yhdessä päätimme ostaa puoliksi koiran takaisin. Täysin terveeksi kuvattu ja sillä oli myös perusrata hyväksytysti suoritettu. Siis jalostuskoira, jolla ei ollut yhtään jälkeläistä.

Heinäkuun lopulla olimme Ruotsissa kisaamamassa working kelpie mästerskapenissa ja tuolloin esittelimme Busterin omistaja Martina Grönille Ritan ja sen sukutaulun. Totesimme tämän yhdistelmän olevan hyvä. Mikäli kaikki onnistuisi saisimme uutta, paljon kaivattua jalostusainesta Suomeen. Keskustelukielenä oli englanti ja ruotsi, molempia sopivasti sekaisin. Asiat tuli kuitenkin hoidettua ja molemmat ymmärsivät toisiaan. Monta sähköpostia ja Messenger viestiä tuli lähetettyä, ennen kuin matka koitti.

Pekka lähti Eijan mukaan, koska hän on eläkkeellä ja aikaa, matkustanut paljon Ruotsissa ja puhuu myös ruotsia. Finnaham osoittautui todella hienoksi saaristokohteeksi Tukholman lähellä. Kesällä varmasti upea paikka. Martinalla on angnuskarjaa ja näiden siirtelyssä Buster ja toinen hänen koiransa auttavat. Kesäisin nautoja siirretään saarelta toiselle ja siinä koirat ovat korvaamaton apu.

Astuminen onnistui heti paikalle päästyä, uusia astumisia ei tullut. Kotimatkalle ei voitu lähteä ennen kuin ekinokokkoosi lääkityksen annosta oli kulunut 24 h. Tämän takia matka venähti yhdellä päivällä lisää. Emme tienneet, että lääkkeen annosta tulee odottaa 24 h voidakseen palata Suomeen. Tukholman kautta matkattiin, lauttamatka hieman pidempi ja Turusta helpompi lähteä taas ajamaan tuota 500 km matkaa. Tälle astutusmatkalle kertyi reilu 1000 km auton mittariin.

Seuraavaksi jännitettiin, riittikö yksi astuminen. Mitään muutoksia ei Ritassa näkynyt, työkoiralla oli työmoodi päällä jatkuvasti. Narttu ultrattiin joulukuun alussa ja kyllä jännitti! Jes, siellä näkyi 6 – 7 pentua! Huh mikä helpotus, et-

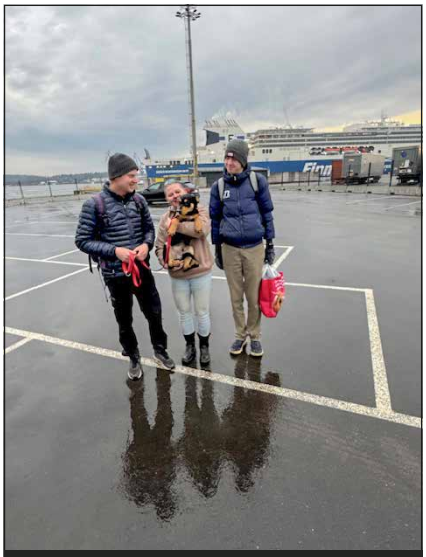

Björin ruotsalainen uusi perhe haki pennun Naantalista, jonne pentueen kasvattaja Eija Huusko ja Pekka Kolehmainen pennun toivat. Pentuprojektiin mahtui paljon kilometrejä, mutta lopputulos kiitti hyvän kokoisella pentueella ja reippailla työkoiran aluilla.
KUVA PEKKA KOLEHMAINEN

tei ollut turha reissu. Pennut, joista oli kolme narttua ja neljä urosta, syntyivät 5.1.2024, kaikki blak&tan, terveitä ja hyväkuntoisia. Kiinnostus pentueeseen oli runsas, näitä ei tarvinnut ilmoitella missään. Lisäksi sovittiin Martinan kanssa, että yksi urospentu lähtee Ruotsiin astutusmaksuna.

Pennuille löytyi kodit neljältä nautatilalta, kahdelta lammastilalta ja yksi päätyi harrastuskotiin. Harrastuskoti halusi nimenomaan pennun Ritan suvun takia, hänellä kun oli samaa sukua jo yksi kelpie. Pennut luovutettiin uusiin koteihinsa 8-viikkoisina. Kahden pennun omistajan kokemuksia alkutaipaleesta löytyy tämän kirjoituksen jatkona.

Kaksi pennuista jäi Eijalle. Bess, joka jäi omaksi ja Björ, jonka matka alkaisi Ruotsiin, kunhan kaikki paperit ja rokotukset olisivat kunnossa. Björillä piti olla koirapassi ja siinä merkintä rokotuksista. Rabiesrokotus annettiin 12 viikkoisena ja sen jälkeen tuli odottaa vielä 21 vuorokautta, että koiran saa viedä Ruotsiin. Ruotsissa ei ole rabiesta ja rokotuksen jälkeen tulee odottaa, että vasta-aineet muodostuvat. Viimein 29.4. 2024 koitti päivä, jolloin Eija ja Pekka jälleen suuntasivat kohti Naantalia. Nyt kyydissä oli Björ. Oli sovittu, että pentu tullaan nou-

Ruotsalainen emotuottaja Håkan Carlsson sai Rita ja Buster pentueesta urospennun Björ. Pentu pääsi heti ensimmäisenä päivänään tutustumaan tulevaan työmaahansa. Björin uudessa kodissa vanhin koira on sen puoliveli saman isän ensimmäisestä pentueesta. Pentu solahti vaivattomasti perheen ja koiralauman jäseneksi.
KUVA HÅKAN CARLSSON

Boogie on kasvamassa emotilan töihin. Tottuminen tuleviin työkavereihin ja emotilan arkeen kulkee koko pentuvaiheen ohessa.
KUVA OUTI MÄNTYKOSKI

Ritan ja Busterin ainoa puhtaasti harrastajakotiin lähtenyt pentu Bablo sai kotioloihin nimen Toto. Vielä ei ykköslaji ole selvillä ja pentu tutustuu mahdollisimman laajasti eri vaihtoehtoihin.
KUVA EEVA T. PHOTOS

tamaan Naantalista. Matka ei ollut lyhentynyt, jälleen tuo reilu 500 km suuntaansa. Onnellinen uusi omistaja otti koiran vastaan. Pentu lähti erittäin rentona ja iloisena heidän mukaansa.

Seuraavana päivänä saimme kuvia, kuinka Björ leikki jo talon vanhemman koiran kanssa, jolla on sama isä, kävi tutustumassa tiluksiin ja eläimiin. Erittäin hyvin näytti kotiutuneen.

Näin saatiin tämä projekti onnellisesti päätökseen. Paljon tuli opittua, mitä kaikkea pitää ottaa huomioon, kun koiran vie vaikka vain Ruotsiin. Kielitaito karttui ja sai tutustua uusiin ihmisiin. Lopulta kaikki sujui hyvin, vaikka välillä epäusko hiipikin ja muutama kommelluskin sattui kohdalle.

Pennun ottajien mietteitä:

Outi Mäntykoski, karjanhoitaja - Bosgård Oy: Boogie eli Uki on viides paimenkoirani, joskin vasta kolmas aivan pentuna tullut. Ensimmäisen kanssa lähinnä harrasteltiin, toisesta eteenpäin ovat olleet työkäytössä työpaikallani emolehmätilalla. Koirantöitä meillä ei päivittäin välttämättä ole, mutta useasti viikossa kuitenkin. Emoja ja kasvavia ajetaan sisälle tai ulos pihatoista, yleensä siivous tai kuivitus mielessä. Kesällä koirilla myös ajetaan mm. laidunlohkojen vaihtoja, eläinten paikallistamisia isoilta luonnonlaitumilta ja syksyisin tietenkin kiinniottoja. Lapsikoiria varten pidämme muutamaa lammasta, että paimennusta pääsee harjoittelemaan turvallisesti.

Omassa kotilaumassa on nyt kolme paimenkoiraa, 10- ja 4-vuotiaat nartut ja nyt urospentu. Vanhempi lähinnä murajaa ja paheksuu pentua, nuorempi mielellään leikkii sen kanssa. Töissä on lisäksi eläintenhoitajan kolme bordercollieta, eli työpäivinä seuraa riittää toimiston koiralassa, usein myös lenkkeilemme tällä porukalla töiden jälkeen.

Tavoitteena on vahva ja rauhallinen työkoira, jota voi käyttää kaikkiin tilan töihin. Ja kyllähän se perusratakin kutkuttaisi ajella sitten jossain vaiheessa. Tämä toki riippuu siitä, millaiseksi paimentajaksi pentu kasvaa.

Tämä pentu oli aluksi tosi helposti sisäsiisti - niin kauan, kun kannoin sitä ulos, mutta nyt, kun sen pitäisi juosta omin jaloin, vahinko tulee välillä eteiseen. Ulos on niin pitkä matka. Joskus myös ulkona riehuessa jää puoli kakkaa tekemättä, kun on jotain kiireitä, esim. leikkiminen tai nuuhkiminen tai oikeastaan mikä tahansa muu toiminta. Mieskoiran alulle tämä asiointi ulos vain ei tunnu yhtä tärkeältä asialta kuin edelliselle pennulle, joka oli narttu ja hyvin tunnollinen asioitsija. Uki on hyvin aktiivinen tapaus, välillä tuntuu, että en muuta teekään kuin vaihdan kenkiä ym. sen suusta leluihin ja muihin sallittuihin pureskeltaviin. Onneksi se kuitenkin nukkuu melko paljon, että huilatakin saa. Melko nopea on muutoin oppimaan, oppi nopeasti istumaan ja muita arkitemppuja, aikatauluja ja rutiineja. Suhtautuu melko mutkattomasti, mutta mukavan rauhallisesti uusiin tuttavuuksiin, niin ihmisiin kuin koiriinkin. Riehu putkahtaa ilmoille vasta, kun on tutustuttu ensin rauhassa. Painileikit koirakavereitten kanssa ovat ehdottomasti parhautta. Laumalenkeillä hän omatoimisesti harjoittelee vaanulointia (leikkipaimentaa) muitten mukana.

Kunhan kevät etenee, päästään tutustumaan ensiksi lampaisiin ja pikkuhiljaa harjoittelemaan paimenkoiran juttuja. Kiire ei toki ole, eli ihan rauhassa on tarkoitus edetä, oli sitten kyseessä ihmelapsi tai ei.

Tanja Kalilainen: Meille muutti Ritan ja Busterin yhdistelmästä Bablo-poika, joka sai kotona nimen Toto. Yhteistä eloa on nyt takana viitisen viikkoa, ja pentu on hurmannut koko lauman puolelleen. Alussa aikuiset koirat ja perheen pienin lapsi eivät olleet ihan vakuuttuneita naskalihampaan muutosta meille, mutta nyt jo he kaikki leikkivät pennun kanssa.

Nykyisellään meillä on Toton lisäksi kaksi kelpietä. 9-vuotiaalta Repeltä löydettiin viime kesänä sydämestä läppävika. Lääkityksen alkamisen myötä Repe jää eläkkeelle rally-tokosta. Sairastumisen myötä heräsin siihen, että Väiski ei tule pärjäämään ilman koirakaveria. Se on aivan onneton yksin liikkuessaan. En osaa kuvitella sitä kisareissuillekaan ilman toista koiraa. Elämään tuli muutenkin pennun mentävä rako, ja miten onnellinen olinkaan, kun huomasin yhdistelmän, jossa olisi Repen sukua takana!

Tanja Kalilainen on huippuonnellinen, että hän sai vanhimman kelpiensä Repen sukulaisen kasvamaan perheen harrastusten maailmaan. Toto on täyttänyt jo tähän mennessä kaikki toiveet, vaikka muu koiralauma ei aluksi arvostanut naskalihampaista tulokasta. KUVA EEVA T. PHOTOS

Toton tulevaisuus on vielä hieman mysteeri. Paimennusta meillä ei oikein ole mahdollista päästä tekemään, mutta tuleeko hänestä agility-, rally-toko-, hooperskoira? Sitä en vielä tiedä. Niin on räyheä pentu, että tiedä vaikka olisi ainesta suojelukoiraksi! Tai kenties sekatyömies, niin kuin edellisetkin ovat olleet eläkeikään tai loukkaantumiseen saakka. Koska laji ei ole vielä lukkoon lyöty, meillä on nämä ensimmäiset viikot tehty vähän kaikkea. Opeteltu kohdealustaa, tehty pentujumppaa, juostu metsässä, harjoiteltu kaupunkikävelyä, käyty treenipaikoilla tekemässä luokse tuloja ja pieniä rallytehtäviä. Leikitty on paljon kotona ja hallilla. Toto eroaa aiemmista kelpeistäni sillä, ettei se ole yhtä ahne. Nakki kuitenkin käy palkasta, mikäli maha ei ole aivan täynnä. Nappulat jäävät kuppiin, mutta raakaruoka uppoaa hyvin. Mielenkiinnolla odotan, mitä erilainen palkkautuvuus tuo tullessaan.

Tähän mennessä olen pentuun ihan hurjan tyytyväinen. Se on reipas, rohkea, avoin, sosiaalinen, ja selkeästi miettii asioita. Paimenten kyky rauhoittua on myös hieno. Odotan innolla tilanteita, missä tutustun pennun ominaisuuksiin lisää, ja päästään rakentamaan meidän näköistämme yhteistyötä.